

หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาโบราณคดี
(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561)

ภาควิชาโบราณคดี

ชื่อหลักสูตร	หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาโบราณคดี
ชื่อปริญญา	
ภาษาไทย	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (โบราณคดี) ศศ.ม. (โบราณคดี)
ภาษาอังกฤษ	Master of Arts (Archaeology) M.A. (Archaeology)

สถานที่จัดการเรียนการสอน

- คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร วังท่าพระ
เลขที่ 31 ถนนหน้าพระลาน แขวงพระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200
- ศูนย์สันสกฤตศึกษา คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร
เลขที่ 8 ถนนสุภาพบุรุษ-ทวีวัฒนา แขวงทวีวัฒนา เขตทวีวัฒนา กรุงเทพฯ 10170

วัตถุประสงค์

เพื่อผลิตนักวิชาการและนักวิจัยที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และทักษะในสาขาโบราณคดี และมรดกวัฒนธรรมของชาติ

คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา

- สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า โดยมีรายละเอียดดังนี้
 - ผู้ที่จบปริญญาตรี สาขาวิชาโบราณคดี และเคยเรียนวิชาที่เทียบเท่าวิชาเสริมพื้นฐานมาแล้ว โดยได้คะแนนไม่ต่ำกว่า B+ ไม่ต้องลงเรียนวิชาเสริมพื้นฐาน โดยให้เทียบโอนวิชาได้ และได้คะแนนเป็น S
 - ผู้ที่จบปริญญาตรี สาขาวิชาโบราณคดี ที่มีประสบการณ์ทำงานด้านโบราณคดี ไม่ต่ำกว่า 3 ปี และ/หรือมีผลงานทางวิชาการ (หนังสือ รายงานชุดค้น บทความทางวิชาการ) อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรอาจพิจารณาและเห็นชอบให้นักศึกษาไม่ต้องเรียนรายวิชาในหลักสูตรนี้เพิ่มเติม หรืออาจเห็นชอบให้เรียนในบางรายวิชาในหลักสูตรนี้เพิ่มเติม หรือทำกิจกรรมทางวิชาการอื่น ๆ เพิ่มเติมโดยไม่นับหน่วยกิต เพื่อให้ผู้เข้าเรียนได้มีความรู้และความเข้าใจสำหรับการทำวิทยานิพนธ์
- มีคุณสมบัติครบถ้วนตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยศิลปากรว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2550 ข้อ 7 และ/หรือที่มีการเปลี่ยนแปลงภายหลัง

โครงสร้างหลักสูตร

หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาโบราณคดี มีแผนการศึกษา 3 แผน คือ แผน ก แบบ ก 1
แผน ก แบบ ก 2 และแผน ข ดังนี้

หมวดวิชา	จำนวนหน่วยกิต		
	แผน ก แบบ ก 1	แผน ก แบบ ก 2	แผน ข
หมวดวิชาเสริมพื้นฐาน (ไม่นับหน่วยกิต)	-	6	6
หมวดวิชาบังคับ	-	6	6
หมวดวิชาบังคับเลือก	-	15	15
หมวดวิชาเลือก ไม่น้อยกว่า	-	3	9
วิทยานิพนธ์ (มีค่าเทียบเท่า)	36	12	-
การค้นคว้าอิสระ (มีค่าเทียบเท่า)	-	-	6
หน่วยกิตรวม	36	36	36

การสอบประเมินผลความรู้

1. นักศึกษาแผน ก แบบ ก 1 สามารถสอบประเมินผลความรู้ได้ตั้งแต่ภาคการศึกษาแรกเป็นต้นไป
2. นักศึกษาแผน ก แบบ ก 2 ที่มีหน่วยกิตสะสมแล้วอย่างน้อย 24 หน่วยกิต และนักศึกษาแผน ข ที่มีหน่วยกิตสะสมแล้วอย่างน้อย 30 หน่วยกิต สามารถยื่นคำร้องขอสอบประเมินผลความรู้ได้

3. นักศึกษาทุกแผนการศึกษาให้เลือกสอบประเมินผลความรู้กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งจาก 2 กลุ่ม

กลุ่มที่ 1 กลุ่มวิชาโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์ ประกอบด้วย 3 วิชา ดังนี้

1. โบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์ไทยและสากล
2. โบราณคดีปฏิบัติ
3. วิทยาศาสตร์เพื่องานโบราณคดี

กลุ่มที่ 2 กลุ่มวิชาโบราณคดีสมัยประวัติศาสตร์ ประกอบด้วย 3 วิชา ดังนี้

1. โบราณคดีสมัยประวัติศาสตร์ในประเทศไทย
2. โบราณคดีสมัยประวัติศาสตร์ในประเทศไทย
3. โบราณคดีปฏิบัติ

รายวิชา

1. หมวดวิชาเสริมพื้นฐาน (ไม่นับหน่วยกิต) จำนวน 6 หน่วยกิต

นักศึกษาที่ไม่มีพื้นฐานในสาขาวิชาโบราณคดี ต้องเรียนรายวิชาเสริมพื้นฐาน โดยไม่นับหน่วยกิต และ
วัดผลการศึกษาเป็น S หรือ U ดังนี้

300 501	โบราณคดีเบื้องต้น (Introduction to Archaeology)	3(3-0-6)
300 502	ธรณีโบราณคดี (Geoarchaeology)	3(2-2-5)

2. หมวดวิชาบังคับ จำนวน 6 หน่วยกิต

300 511	ทฤษฎีและระเบียบวิธีวิจัยทางโบราณคดี (Theories and Research Methodology in Archaeology)	3(3-0-6)
300 512	โบราณคดีภาคสนาม 1 (Field Archaeology I)	2(2-0-4)
300 513	โบราณคดีภาคสนาม 2 (Field Archaeology II)	1(ไม่น้อยกว่า 60 ชั่วโมง)

3. หมวดวิชาบังคับเลือก จำนวน 15 หน่วยกิต

เป็นรายวิชาที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และปฏิบัติงานได้เฉพาะด้าน ผู้เรียนต้องเลือกเรียนเพียงกลุ่มเดียว เพื่อให้มีความรู้เฉพาะในด้านนั้น ๆ

3.1 กลุ่มวิชาโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์

300 521	สัมมนาโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์ในเอเชียและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Seminar on Prehistoric Archaeology in Asia and Southeast Asia)	3(1-4-4)
300 522	สัมมนาโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์ในประเทศไทย (Seminar on Prehistoric Archaeology in Thailand)	3(1-4-4)
300 523	โบราณคดีสิ่งแวดล้อม (Environmental Archaeology)	3(2-2-5)
300 524	สัมมนาพัฒนาการของสังคมสมัยก่อนประวัติศาสตร์ (Seminar on Development of Prehistoric Society)	3(1-4-4)
300 525	การวิเคราะห์เชิงคุณภาพและปริมาณเพื่องานโบราณคดี (Qualitative and Quantitative Analysis for Archaeology)	3(3-0-6)

3.2 กลุ่มวิชาโบราณคดีสมัยประวัติศาสตร์

300 531	สัมมนาโบราณคดีอินเดีย (Seminar on Indian Archaeology)	3(1-4-4)
300 532	สัมมนาโบราณคดีสมัยประวัติศาสตร์ในประเทศใกล้เคียง (Seminar on Historical Archaeology of Neighbouring Countries)	3(1-4-4)
300 533	สัมมนาโบราณคดีสมัยประวัติศาสตร์ในประเทศไทยก่อนพุทธศตวรรษที่ 19 (Seminar on Historical Archaeology in Thailand prior to the 14 th century AD)	3(1-4-4)
300 534	สัมมนาโบราณคดีสมัยประวัติศาสตร์ในประเทศไทย ตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 19 ถึงปัจจุบัน (Seminar on Historical Archaeology in Thailand from the 14 th century AD to the Present)	3(1-4-4)
300 535	ประติมากรรมในศาสนาพุทธและศาสนาฮินดู (Buddhist and Hindu Iconography)	3(3-0-6)

4. หมวดวิชาเลือก

เป็นรายวิชาที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ตามที่ตนเองถนัดหรือสนใจเฉพาะด้าน หรือผู้เรียนอาจเลือกเรียนรายวิชาในหลักสูตรอื่น ๆ ของบัณฑิตวิทยาลัยที่เปิดสอน ทั้งนี้โดยได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร

	แผน ก แบบ ก 2 ไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต	
	แผน ข ไม่น้อยกว่า 9 หน่วยกิต	
300 541	การวิเคราะห์โบราณวัตถุ (Artefacts Analysis)	3(2-2-5)
300 542	การวิเคราะห์สิ่งแวดล้อม (Ecofacts Analysis)	3(2-2-5)
300 543	โบราณคดีชาติพันธุ์ (Ethnoarchaeology)	3(3-0-6)
300 544	วิทยาการกระดูกมนุษย์ (Human Osteology)	3(2-2-5)
300 545	เซรามิกส์โบราณในประเทศไทย (Ancient Ceramics in Thailand)	3(3-0-6)
300 546	การสงวนรักษาโบราณวัตถุ (Preservation of Archaeological Materials)	3(2-2-5)
300 547	หลักการสงวนรักษาโบราณสถานและแหล่งโบราณคดี (Principles of Preservation for Ancient Monuments and Archaeological Sites)	3(3-0-6)
300 548	การจัดการทรัพยากรทางวัฒนธรรม (Cultural Resource Management)	3(3-0-6)
300 549	สัมมนาในหัวข้อเฉพาะ (Seminar on Special Topics)	3(1-4-4)

5. วิทยานิพนธ์/การค้นคว้าอิสระ

	5.1 แผน ก แบบ ก 1	
300 551	วิทยานิพนธ์ (Thesis)	มีค่าเทียบเท่า 36 หน่วยกิต
	5.2 แผน ก แบบ ก 2	
300 552	วิทยานิพนธ์ (Thesis)	มีค่าเทียบเท่า 12 หน่วยกิต
	5.3 แผน ข	
300 553	การค้นคว้าอิสระ (Independent Study)	มีค่าเทียบเท่า 6 หน่วยกิต

คำอธิบายรายวิชา

- 300 501 โบราณคดีเบื้องต้น 3(3-0-6)
(Introduction to Archaeology)
เงื่อนไข: วัดผลการศึกษาเป็น S หรือ U
ความหมาย คำจำกัดความ ประวัติความเป็นมา ขอบเขตการศึกษาของวิชา โบราณคดี และความสัมพันธ์ของวิชาโบราณคดีกับสาขาวิชาการอื่น ๆ
Meanings, definitions, histories, scopes of archaeology, and its relationships with other fields.
- 300 502 ธรณีโบราณคดี 3(2-2-5)
(Geoarchaeology)
เงื่อนไข: วัดผลการศึกษาเป็น S หรือ U
ธรณีวิทยาเบื้องต้น ธรณีสัณฐานวิทยาเบื้องต้น ปฐพีวิทยาเบื้องต้น สภาพแวดล้อมการตั้งถิ่นฐาน บริบทการลำดับชั้นทับถม แนวคิดและวิธีการศึกษาด้านธรณีโบราณคดี
มีการศึกษานอกสถานที่
Introduction to geology, geomorphology, pedology, environmental settlement patterns, stratigraphic context, concepts and methodology in geoarchaeology.
Field trip required.
- 300 511 ทฤษฎีและระเบียบวิธีวิจัยทางโบราณคดี 3(3-0-6)
(Theories and Research Methodology in Archaeology)
องค์ความรู้ทฤษฎีและวิธีวิทยาทางโบราณคดีที่สำคัญ เพื่อประยุกต์ใช้ในงานวิจัยทางโบราณคดี
Knowledge of archaeological theories and methods for applying in archaeological research.
- 300 512 โบราณคดีภาคสนาม 1 2(2-0-4)
(Field Archaeology I)
แนวทางและเทคนิคในการปฏิบัติงานโบราณคดีภาคสนาม มีการฝึกงาน ภาคสนามที่ภาควิชาโบราณคดีกำหนด
มีการศึกษานอกสถานที่
Approaches and techniques for archaeological field practice.
Field trip required.
- 300 513 โบราณคดีภาคสนาม 2 1(ไม่น้อยกว่า 60 ชั่วโมง)
(Field Archaeology II)
การฝึกปฏิบัติในภาคสนาม การวิเคราะห์หลักฐานในห้องปฏิบัติการ และการเขียนรายงาน
มีการศึกษานอกสถานที่
Fieldwork, laboratory analytical practice and report writing.
Field trip required.

- 300 521 **สัมมนาโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์ในเอเชีย
และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้** 3(1-4-4)
(Seminar on Prehistoric Archaeology in Asia and Southeast Asia)
อภิปรายประเด็นปัญหาเรื่องพัฒนาการทางสังคมและวัฒนธรรมสมัยก่อนประวัติศาสตร์ในเอเชีย
และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
Discussion on issues in social and cultural developments in prehistory of Asia and
Southeast Asia.
- 300 522 **สัมมนาโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์ในประเทศไทย** 3(1-4-4)
(Seminar on Prehistoric Archaeology in Thailand)
อภิปรายประเด็นปัญหาเรื่องพัฒนาการทางสังคมและวัฒนธรรมสมัยก่อนประวัติศาสตร์ในประเท
ศไทย
มีการศึกษานอกสถานที่
Discussion on issues in social and cultural developments in prehistory of Thailand.
Field trip required.
- 300 523 **โบราณคดีสิ่งแวดล้อม** 3(2-2-5)
(Environmental Archaeology)
แนวคิด ทฤษฎี และวิธีวิทยา เพื่อการแปลความสิ่งแวดล้อมในอดีต
มีการศึกษานอกสถานที่
Concepts, theories, and methodologies for archaeological interpretation of past
environments.
Field trip required.
- 300 524 **สัมมนาพัฒนาการของสังคมสมัยก่อนประวัติศาสตร์** 3(1-4-4)
(Seminar on Development of Prehistoric Society)
อภิปรายเกี่ยวกับทฤษฎี ข้อโต้แย้ง และวิธีวิทยาที่เกี่ยวกับพัฒนาการของสังคมสมัยก่อน
ประวัติศาสตร์
มีการศึกษานอกสถานที่
Discussion on theories, debates, and methodologies related to the development of
prehistoric societies.
Field trip required.
- 300 525 **การวิเคราะห์เชิงคุณภาพและปริมาณเพื่องานโบราณคดี** 3(3-0-6)
(Qualitative and Quantitative Analysis for Archaeology)
การประยุกต์ใช้วิธีการทางสถิติ และโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำหรับการ วิเคราะห์ข้อมูลจากงาน
โบราณคดี ศึกษาการวิจัยเชิงคุณภาพในกระบวนการทางโบราณคดี
Application of statistical methods and computer programs in data analysis for
archaeology. Qualitative and quantitative research in archaeological processes.

- 300 531 **สัมมนาโบราณคดีอินเดีย** 3(1-4-4)
(Seminar on Indian Archaeology)
 อภิปรายประเด็นปัญหาทางโบราณคดีของอินเดียโบราณ
 Discussion on issues in archaeology of ancient India.
- 300 532 **สัมมนาโบราณคดีสมัยประวัติศาสตร์ในประเทศใกล้เคียง** 3(1-4-4)
(Seminar on Historical Archaeology of Neighbouring Countries)
 อภิปรายประเด็นปัญหาโบราณคดีสมัยประวัติศาสตร์ในประเทศกัมพูชา เวียดนาม อินโดนีเซีย
 มาเลเซีย เมียนมา และลาว
 Discussion on issues in historical archaeology in Cambodia, Vietnam, Indonesia, Malaysia, Myanmar, and Laos.
- 300 533 **สัมมนาโบราณคดีสมัยประวัติศาสตร์ในประเทศไทยก่อนพุทธศตวรรษที่ 19** 3(1-4-4)
(Seminar on Historical Archaeology in Thailand prior to the 14th century AD)
 อภิปรายประเด็นปัญหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมทวารวดี ศรีวิชัย เขมร และหริภุญไชย
 มีการศึกษานอกสถานที่
 Discussion on issues in Dvaravati, Srivijaya, Khmer, and Haripunjaya cultures.
 Field trip required.
- 300 534 **สัมมนาโบราณคดีสมัยประวัติศาสตร์ในประเทศไทย** 3(1-4-4)
ตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 19 ถึงปัจจุบัน
(Seminar on Historical Archaeology in Thailand from the 14th Century AD to the Present)
 อภิปรายประเด็นปัญหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมสุโขทัย ล้านนา อโยธยา ธนบุรี และรัตนโกสินทร์
 มีการศึกษานอกสถานที่
 Discussion on issues in Sukhothai, Lanna, Ayutthaya, Thonburi, and Ratthanakosin cultures.
 Field trip required.
- 300 535 **ประติมานวิทยาในศาสนาพุทธและศาสนาฮินดู** 3(3-0-6)
(Buddhist and Hindu Iconography)
 ประติมานวิทยาในศาสนาพุทธและศาสนาฮินดูที่ปรากฏในงานศิลปกรรมและสถาปัตยกรรม
 Buddhist and Hindu iconography depicted on arts and architectures.

- 300 541 **การวิเคราะห์โบราณวัตถุ** 3(2-2-5)
(Artefacts Analysis)
 ทฤษฎี แนวคิด และวิธีวิเคราะห์โบราณวัตถุที่ได้จากการสำรวจและขุดค้นทางโบราณคดี
 มีการศึกษานอกสถานที่
 Theories, concepts, and methods of artefact analysis from archaerological survey and
 excavation.
 Field trip required.
- 300 542 **การวิเคราะห์นิเวศวัตถุ** 3(2-2-5)
(Ecofacts Analysis)
 ทฤษฎี แนวคิด และวิธีวิเคราะห์นิเวศวัตถุที่ได้จากการสำรวจและขุดค้นทางโบราณคดี
 มีการศึกษานอกสถานที่
 Theories, concepts, and methods of ecofacts analysis from archaeological survey
 and excavation.
 Field trip required.
- 300 543 **โบราณคดีชาติพันธุ์** 3(3-0-6)
(Ethnoarchaeology)
 แนวคิดและวิธีวิทยาทางโบราณคดีชาติพันธุ์วิทยา และการศึกษาเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรมจาก
 พื้นที่ต่าง ๆ ในโลก
 มีการศึกษานอกสถานที่
 Concepts and methodologies in ethnoarchaeology and cross-cultural comparative studies
 from different regions of the world.
 Field trip required.
- 300 544 **วิทยาการกระดูกมนุษย์** 3(2-2-5)
(Human Osteology)
 แนวคิด ทฤษฎี วิธีการและเทคนิคเกี่ยวกับกระดูกมนุษย์ โครงสร้างทางกายภาพ และชีวภาพของ
 โครงกระดูกมนุษย์
 Concepts, theories, methods and techniques in human osteology. Physical and
 biological structures of human skeletal remains.
- 300 545 **เซรามิกส์โบราณในประเทศไทย** 3(3-0-6)
(Ancient Ceramics in Thailand)
 ความเป็นมา วิวัฒนาการ แนวทางการศึกษา เทคโนโลยีการผลิต และ ประเภทของเซรามิกส์โบราณ
 ในประเทศไทย
 History, evolution, approaches, production technology, and typology of ancient
 ceramics in Thailand.

300 546	การสงวนรักษาโบราณวัตถุ (Preservation of Archaeological Materials) หลักการ แนวคิด วิธีการในสงวนรักษาโบราณวัตถุ การฝึกปฏิบัติการสงวนรักษาตัวอย่างโบราณวัตถุ และการดูแลรักษาโบราณวัตถุที่แหล่งโบราณคดี มีการศึกษานอกสถานที่ Principles, concepts, preservation methods of archaeological materials, practices of artefact specimens preservation and methods for field preservation at archaeological sites. Field trip required.	3(2-2-5)
300 547	หลักการสงวนรักษาโบราณสถานและแหล่งโบราณคดี (Principles of Preservation for Ancient Monuments and Archaeological Sites) ประวัติ แนวคิด และหลักการสงวนรักษาโบราณสถานและแหล่งโบราณคดี มีการศึกษานอกสถานที่ History, concepts, and principles for the preservation of ancient monuments and archaeological sites. Field trip required.	3(3-0-6)
300 548	การจัดการทรัพยากรทางวัฒนธรรม (Cultural Resource Management) ประวัติ แนวคิด หลักการและขั้นตอนในการจัดการทรัพยากรทางวัฒนธรรม History, concepts, principles, and processes of cultural resource management.	3(3-0-6)
300 549	สัมมนาในหัวข้อเฉพาะ (Seminar on Special Topics) สัมมนาประเด็นปัญหาสำคัญในวิชาโบราณคดี Discussion on key issues in archaeology.	3(1-4-4)
300 551	วิทยานิพนธ์ (Thesis) วิจัยในหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาโบราณคดี Research related to archaeological studies.	มีค่าเทียบเท่า 36 หน่วยกิต
300 552	วิทยานิพนธ์ (Thesis) วิจัยในหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาโบราณคดี Research related to archaeological studies.	มีค่าเทียบเท่า 12 หน่วยกิต

300 553

การค้นคว้าอิสระ

มีค่าเทียบเท่า 6 หน่วยกิต

(Independent Study)

การค้นคว้าอิสระในหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาโบราณคดี

Individual study related to archaeological studies.

เกณฑ์การสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร (เพิ่มเติม)

1. แผน ก แบบ ก 1 และแผน ก แบบ ก 2 ผ่านการฝึกปฏิบัติงานชุดค้นทางโบราณคดีด้วยตนเองในแหล่งโบราณคดี 3 แห่ง ๆ ละไม่น้อยกว่า 56 ชั่วโมง (นอกเหนือจากรายวิชา 300 512 โบราณคดีภาคสนาม 1 และ 300 513 โบราณคดีภาคสนาม 2) จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานชุดค้นทางโบราณคดีส่งต่ออาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร

2. แผน ข ผ่านการฝึกปฏิบัติงานชุดค้นทางโบราณคดีด้วยตนเองในแหล่งโบราณคดี 3 แห่ง ๆ ละไม่น้อยกว่า 35 ชั่วโมง (นอกเหนือจากรายวิชา 300 512 โบราณคดีภาคสนาม 1 และ 300 513 โบราณคดีภาคสนาม 2) จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานชุดค้นทางโบราณคดีส่งต่ออาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร